

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ
ТАБИЯТ ТААНУУ, ТУРИЗМ ЖАНА
АГРОТЕХНОЛОГИЯЛАР ФАКУЛЬТЕТИ

ФИЗИКАЛЫК ГЕОГРАФИЯ, КЫРГЫЗСТАНДЫН ГЕОГРАФИЯСЫ
ЖАНА ТАБИЯТ ТААНУУ КОНЦЕПЦИЯСЫ КАФЕДРАСЫ

АК-БУУРА ДАРЫЯСЫНЫН БАССЕЙНИНИН СУУ РЕЖИМИНИН МОНИТОРИНГИ ЖАНА КОМПЛЕКСТҮҮ ГЕОГРАФИЯЛЫК-ГИДРОЛОГИЯЛЫК РАЙОНДОШТУРУУ

ЖАРЫМ ЖЫЛДЫК ОТЧЕТ - 2024

Долбоор жетекчиси:

Шербаева Зувайда Эрмаматовна,
география илимдеринин кандидаты, доцент

моб.т. +996 777 253 582

e-mail: zsherbaeva@oshsu.kg, zuvaida70@mail.ru

Илимий долбоордун максаты

Ак-Буура дарыясынын бассейнинин экологиялык абалына мониторинг жүргүзүү жана географиялык жана гидрологиялык райондоштуруу

ИЛИМИЙ ДОЛБООРДУН МИЛДЕТТЕРИ:

- АК-БУУРА Д. БАССЕЙНИНИН ЖАРАТЫЛЫШ ШАРТТАРЫН ЖАЛПЫЛОО;
- АЙМАКТЫН ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИЯЛЫК ИЗИЛДЕНИШИН БААЛОО;
- БАССЕЙНДИН КОМПЛЕКСТҮҮ ГЕОГРАФИЯЛЫК ЖАНА ГИДРОЛОГИЯЛЫК РАЙОНДОШТУРУУНУ КӨРСӨТҮҮ;
- СУУ ЧАРБАЧЫЛЫГЫН ЖАНА ЭКОЛОГИЯЛЫК-ГЕОГРАФИЯЛЫК РАЙОНДОШТУРУУНУ ЖҮРГҮЗҮҮ.

ДОЛБООРГО КЕРЕКТҮҮ ИНВЕСТИЦИЯНЫН СУММАСЫ: 758 000 СӨМ

Долбоорду идеясын ишке ашыруу мүмкүнчүлүктөрү жана изилдөөнүн методу

- Гидрометеорологиялык маалыматты талдоодо жана жалпылоодо графикалык жана картографиялык түзүлүштөрдүн, математикалык статистиканын, гидрологиялык аналогиянын жана географиялык жана гидрологиялык анализдин ыкмалары колдонулат. Эсептөө материалдары компьютердик эсептөө техникасынын жардамы менен аткарылат.

Изилдөөлөрдүн болжолдуу натыйжалары жана аларды коммерциялаштыруу (ишке ашыруу) жолдору

- Ак-Буура дарыясынын бассейнинин суу балансынын элементтеринин мыйзам ченемдүүдүгү, суу чогултуунун орточо бийиктиги менен;
- Жылдык суу агымы менен жердин бийиктиги ортосундагы байланышы;
- Ак-Буура дарыясынын бассейни боюнча суу балансын баалоо;
- Суу ресурстарын комплекстүү баалоо жана аларды сарамжалдуу пайдалануу үчүн зарыл болгон райондоштуруу;
- Суунун булганышынын индексинин эсептөө, анын негизинде суунун сапат класстары жана алардын экологиялык абалы аныкталат;
- Суу объектилеринин гидрологиялык, гидрохимиялык, гидробиологиялык абалына мониторинг жүргүзүү тармагын уюштурууну өркүндөтүү;
- Долбоор жыйынтыктарынын негизинде суу объекттерин коргоо жана калыбына келтирүү боюнча аймактык программаларды ишке ашыруу үчүн инвестициялык каражаттарды тартуу.

Жыйынтыктарды колдонуу

- Жыйынтыктардын божомолдуу колдонулушу - **Долбоор жыйынтыктарынын негизинде суу объекттерин коргоо жана калыбына келтирүү боюнча аймактык программаларды ишке ашыруу үчүн инвестициялык каражаттарды тартуу.**
- Иштин жыйынтыктарын окуу процессинде божомолдуу колдонулушу «Гидрология», «Климатология», «Топографиянын негиздери менен картография», «Табигый кырсыктарды башкаруу үчүн геомаалыматтык системалар жана аралыктан зонддоо (ТКБ үчүн ГМС жана аралыктан зонддоо)» дисциплиналары боюнча лекцияларында жана практикалык сабактарында

Долбоорду жүргүзүүгө КАЛЕНДАРДЫК ПЛАН

2022

Кызыккан
тараптардын
жолугушуусун
(тегерек столун)
өткөрүү

2023

Ак-Буура дарыясынын
бассейнин аралыктан
изилдөө

Ак-Буура д. гидро-
техникалык курулуш-
тарында (Папан
тосмосу, башка
курулуштар) талаа
байкоолору

Изилдөө аймагын
картографиялык
камсыздоо
(электрондук
карталар, кагазга
басылган карталар)

2024

Ак-Буура дарыясынын
суу режими боюнча
изилдөөлөрдү
жүргүзүү (күз-кыш
мезгили)

Долбоордун аралык
жыйынтыгы боюнча
маалыматтык тегерек
столду өткөрүү

Маалыматтык
(аралык) отчет
(ИИБке
тапшырылат)

Суу ченегичти куруу

2024

Ак-Буура дарыясынын
суу режими боюнча
изилдөөлөрдү
жүргүзүү
(жаз-жай-күз)

Мониторинг
маалыматын
чогултууну, иштеп
чыгууну, жалпылоону
жана сактоону
уюштуруу

Долбоордун
жыйынтыгы боюнча
конференция өткөрүү
Корутунду отчетту
даярдоо

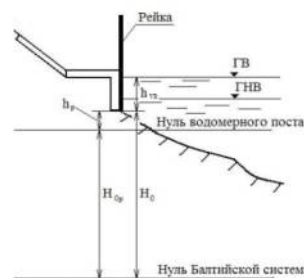
Жыйынтыктоочу
отчет
(ИТКда корголот)

ДОЛБООРДУН БЮДЖЕТИ

Иштерди аткаруу чыгымдары	Наркы (сом)
Жабдуулар (спец.жабдуулар)	668 000
Материалдар, сырьёлор, заттар, тетиктер	12 000
Сырттагы ишканалартарабынан аткарылган иштер үчүн акы төлөө - Суу ченөөчү постту куруу	28 000
Башка чыгымдар (конференцияга)	16 000
Кошумча чыгымдар – канц.товарлар	5 000
Командировка чыгымдары -сүрөткө алуу (съёмка) иштерин жүргүзүүгө чыгуу, Папан АА, Кара-Суу району	29 000
Эмгек акы	0
БАРДЫГЫ	758 000

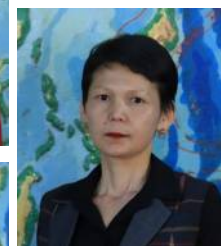
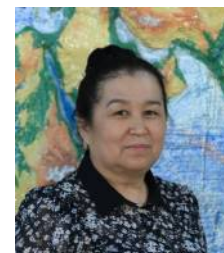
ЖАБДУУЛАР	Наркы (сом)
Суу агымынын ылдамдыгын ченөөчү ГМЦМ-1м	180 000
Суу ченөөчү жыгач рейка, 2000 мм	20 000
Дрон DJI Air 2S	320 000
Проектор BenQ MH560	80 000
Экран Cactus Wallscreen CS-PSW-187x332	20 000
Навигатор GPSMAP R66st	48 000

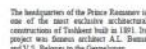
Материалдар, тетиктер	Наркы (сом)
1.Портландцемент, М-400	7 000
2.Щебень, жуулган	1 000
3.Кум, жуулган	1 500
4. Битум гидроизол.	2 000

Долбоор командасы

- Долбоордун жетекчиси: *Шербаева Зувайда Эрмаматовна, география илимдеринин кандидаты, доцент, тел. 0777 253 582, e-mail: zsherbaeva@oshsu.kg*
- Долбоордун кошумча жетекчиси: Камчиев Улан Мансурович, улук окутуучу, тел. +996 552 396 675, e-mail: ukamchiev@oshsu.kg
- Исакова Умида Иргашбаевна, улук окутуучу, тел. 0559 855 885, e-mail: uisakova@oshsu.kg
- Шерматова Жаркынай Ташполотовна, улук окутуучу, тел. 0558 046 340, e-mail: jshermatova@oshsu.kg
- Аташбаев Актилек Мелисбекович, окутуучу, тел. 0772 417 186, e-mail: aatashbaev@oshsu.kg
- Шаимкулова Роза Раимбердиевна, окутуучу, тел. 0550 808 284, e-mail: rshaimkulova@oshsu.kg
- Токторов Нурболот Маматкадырович, окутуучу, тел. 0777 438 506, e-mail: ntoktorov@oshsu.kg

Nikolai Rozanov built irrigation canals instead of dry land in Tashkent, constructed soap factories, billiard tables and surveillance workshops, rice production and

1. Abrikosov-Z.A. Geographical characterization of the use of alternative energy sources in the Pargana Valley (in the context of the Republic of Moldova). *Geographica Universitatis*, 2012, 137 p.
2. Abrikosov-Z.A. Geographical issues in the development of alternative energy in Pargana valley (the example of Republic of Moldova). *The doctor of philosophy (PhD) in Geographical Sciences Dissertation board*. Unpublished.
3. Abrikosov-Z.A. The effectiveness of an environmental protection system and alternative energy sources in the Pargana Valley (in the context of the Republic of Moldova). *Geographica Universitatis*, 2013, 205 p.
4. Abrikosov-Z.A. The role of scientific geographies in the development of the alternative sources of the education process. *Printed*. *Intercontinental conference*, P. 179-178.
5. Abrikosov-Z.A. *Geographical issues in the development of alternative sources of energy*. Problem of desert development. 1 National Institute of Research and Development for Sustainable Development, Bucharest, 2014, 100 p.
6. Bădescu G. and others. *Intercontinental*. *Adaptare*, 2013, P. 178-178.
7. Abrikosov-Z.A., G. Bădescu, A. Ciocanel. *A Assessment of climate changes – ecological aspects*. Aurea Publishing, 2014, 100 p.
8. Săndor S. *Maritima Oxyde* province. *Geographica in Context*, Vol. 1, 2001.
9. *Acta Composita* on the subject of the Pargana Valley.

АНАЛИЗ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВОДООХРАНОЙ ЗОНЫ НА ТЕРРИТОРИИ НАСЕЛЕННОГО ПУНКТА: ВОЗМОЖНОСТИ ГЕОИНФОРМАЦИОННОГО КАРТОГРАФИРОВАНИЯ (НА ПРИМЕРЕ РЕКИ АЛ-БУТРА В ГОРОДЕ СЕ...

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ОҚУ-АҒАРУ МІНИСТРЛІГІ
Ы. АЛТЫНСАРИН АТЫНДАҒЫ ҰЛТТЫҚ БІЛІМ АКАДЕМИЯСЫ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МІНИСТРЛІГІ
Д.Н. ГУМІШЕВ АТЫНДАҒЫ ЕВРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
QAZAQ GEOGRAPHY

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ ОБРАЗОВАНИЯ ИМЕНИ И. АЛТЫНСАРИНА
МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л. Н. ГУМИЛЕВА
QAZAQ GEOGRAPHY

MINISTRY OF ENLIGHTENMENT
NATIONAL ACADEMY OF EDUCATION NAMED AFTER Y. ALTUNYAN
MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION
L. N. GUMILEV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY
QAZAQ GEOGRAPHY

«БІЛІМ, ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ТУРИЗМ ӘЛЕМІНДЕ»
Халықаралық ғылыми-танымдық конференциясы
МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ЖІНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
Международной научно-практической конференции
«В МИРЕ ОБРАЗОВАНИЯ: НАУКА И ПРАКТИКА»

COLLECTION OF ARTICLES
from the International Scientific and Practical Conference
"IN THE WORLD OF EDUCATION, SCIENCE, AND TOURISM"

АСТАНА 2024

[illegible]

Природными достопримечательностями горной среды являются гора Сулбизин-Тео и река Абуру, которые придают городу природные своеобразия, особую живописность, раскрывающиеся как на моремых берегах озера Ола. Природно-климатические условия, то есть наличие живописной долины, плодородные почвы, продолжительный вегетационный период, обилие солнечного света создают идеальные условия для выращивания ценных сельскохозяйственных культур, а также для проведения оздоровительного туризма в зимний период [2].

Рисунок 1. Бассейн реки Ах-Буурэ в ЭР: парковый - верхнее течение, до слияния рек Ах-Буурэ и Кэст-Алэй, голубой - среднее течение, включает Пятикласное водохранилище, темная голубой - нижнее течение, горно-Ош, пригородные села до границы с Республикой Уйгурская 1971.

[illegible]

В работе рассмотрены в Квантовой электродинамике взаимодействия фотонов.

В рамках проводимой в Кыргызстане административно-территориальной реформы, территория города Ош увеличилась на 4%, а плотность обитательского населения составила в июне 80 тыс. человек, то есть рост 25%. Это ставит новый рекорд среди республиканских городов постсоветского развития Ош, и один из них разработал нового таварелалык шлам городал. Действующий документ был разработан в 2016 году и был рассмотрен до 2025 года. То есть в таком случае он должен быть обновлен. Рост города за счет массы территории пригородной

300

Жарым жылда долбоор
алкагында 1 макала
басмадан чыкты, 1
макала тапшырылды

АНАЛИЗ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВОДООХРАННОЙ ЗОНЫ НА ТЕРРИТОРИИ НАСЕЛЕННОГО ПУНКТА: ВОЗМОЖНОСТИ ГЕОИНФОРМАЦИОННОГО КАРТОГРАФИРОВАНИЯ (НА ПРИМЕРЕ РЕКИ АК-БУУРА В ГОРОДЕ ОШ) –

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
Международной научно-практической конференции «В МИРЕ
ОБРАЗОВАНИЯ, НАУКИ И ТУРИЗМА»,
НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ ОБРАЗОВАНИЯ ИМЕНИ И.
АЛТЫНСАРИНА, Казахстан, май, 2024

В результате получения количества населения в средней и верхней зоне реки Ах-Буру было 39 176 человек. Площадь бассейна средней зоны равна 1 086,52 тыс. км, а верхней 1 358,46 тыс. км. Расчеты площадей и абсолютных приращений высот населенных пунктов осуществлялись в ГИС. В итоге при средней плотности населения 12,44 чел./км² км, а в верхней зоне плотность населения в 7 тыс. км² км составляет (4,14 чел./км² км). Площадь 20 98 км² км. Это абсолютно справедливо.

Картографирование антропогенного влияния на ландшафты средней и верхней зоны бассейна реки Ак-Буура

Международная научно-практическая конференция
«Актуальные вопросы устойчивого развития и сохранения биоразнообразия»,
ОшГУ, апрель, 2024

85
ЖЫЛ

ЭКОЛОГИЯ, ТУРУКТУУ ЭНЕРГЕТИКА, КУРУЛУШ ИНДУСТРИЯСЫ, ЖАРАТЫЛЫШ РЕСУРСТАРЫН ТУРУКТУУ БАШКАРУУ ЖАНА ЖАШЫЛ КАРЖЫЛОО.

Ак-Буура дарыясынын бассейнинин суу режиминин мониторинги
жана комплекстүү географиялык-гидрологиялык райондоштуруу

Жетекчи: т.и.к., доцент Шербаева З.Э.

Артыкчылыктуу багыты:

Климаттын өзгөрүшү, экология, жаратылыш
ресурстарын туруктуу башкаруу жана жашыл
каржылоо.

Долбоордун алкагында алынган жыйынтыктар:

- Долбоор алкагында 3 илимий-практикалык конференцияда бөлүштүмө берилип, 5 илимий макала жарыялап чыкты.
- ОшМУнун ТТАТФини корпусунун тушунда орун алган ландшафттын бөлүнүп калышы, Ак-Буура дарыясынын жээктеринде салынган суу чөйчөктөрүн курушту.
- Ак-Буура дарыясынын суу бассейнинин түзүү саясийтик картасын чыгарып, аларга түзүлүш бөлүмгө берилет.
- Физикалык географиялык, ландшафттык, гидрологиялык жана картографиялык илимий изилдөөлөр жүргүзүү үчүн материалдык-техникалык база түзүлөт: дрон, суу агымынын ылдамдыгын көрсөтүүчү айтылып, координаттарды тап көрсөткөн навигатор ж.б.

Долбоордун максаты:

Долбоордун максаты: Ак-Буура дарыясынын бассейнинин экологиялык абалына мониторинг жүргүзүү, географиялык жана гидрологиялык райондоштуруу.

Долбоордун натыйжасынын колдонулушу:

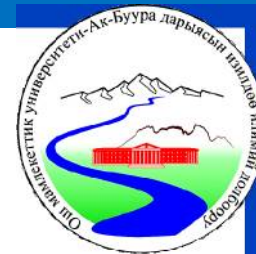
-Долбоор жыйынтыктарынын негизинде суу объекттерин коргоо жана калыбына келтирүү боюнча аймактык программаларды ишке ашыруу үчүн инвестициялык каражаттарды тартуу;

Долбоордун натыйжаларын практикада колдонуунун эффективдүүлүгү:

- Окутуучуларга, изилдөөчүлөргө илимий тажрыйба топтоого мүмкүнчүлүк берет;
- Калкты ичүүчү суу менен камсыз кылуу, айыл чарба, өзгөчө кырдаалдар тармактарында жылына кеминде 1,2 млн сом кыйыр киреше алып келүүсү күтүлөт.

ОшМУнун 85- жылдыгына атайын долбоор жөнүндө маалымат стенди даярдалды

Долбоордук иштердин фотогалереясынан

Көңүл бурганыңыздар
үчүн ыракмат!